

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

38 Quænam requirantur vt pensio Ecclesiastica poßit obtineri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

permutare, sed donare gratis, seu resignare in fauorem; quam resignationem Episcopus noluisse admittere. vnde videtur collatio facta per errorem, ac proinde irrita.

Dices forte, non esse irritam, quia Episcopus confert absolute volente parte, cuius est beneficium: vnde hic nulli fit iniuria. Nec refert quod Episcopus conferat per errorem, quia hic error est extrinsecus, versatur enim circa causam collationis: putat enim se conferre causam permutationis, cum non sit mutatio.

Nihilominus haec sententia mihi non probatur. Primò, Quia ianuam multis fraudibus aperit. Secundò, Quia facta permutatio non est permutatio, & consequenter nullam vim habet. vnde Ludou. Gomez. q. 19. in reg. Cancellar. de infirmis, dicit, permutationem cum beneficio, quod vocant *de pernica*, id est, cum beneficio ficto, non valere. Tertiò, Quia collatio in hac permutatione est per errorem & fraudem extorta. Nec refert quod error sit circa aliquid extrinsecum: nam etiam talis error, quando est causa contractus vel alicuius dispositionis, reddit illum irritam, vel certe in irritum reuocabilem, vt dictum est cap. 17. dub. 5.

DVBITATIO XXXVII.

Quid & quotuplex sit pensio.

²⁰¹ Pensio hoc loco est *ius non-perpetuum percipiendi fructus ex alieno beneficio*. Dico *Non-perpetuum*, vt excludatur Beneficium: hoc enim ita institutum est, vt non solum ad vitam vnus vel duorum duret, sicuti pensio, sed vt sit perpetuum. Dico, *Ex alieno*; quia nemo ex suo beneficio dicitur habere pensionem, cum eius habeat proprietatem & fructus omnes; sicut nemo dicitur habere vsumfructum in suis bonis, sed solum in alienis; est enim pensio similis vsumfructui à proprietate separato.

²⁰² Pensio est triplex, temporalis, spiritalis, media. *Temporalis* dicitur, quae datur propter aliquod ministerium temporale praestitum vel praestandum; vt ea, quae datur viro illustri vel Principi vt Ecclesiam defendat; quae aëonomo, vel alteri negotia Ecclesiae agentem; item quae datur ob bonam operam Ecclesiae nauatam, vel ob spem nauandae.

Spiritalis est, quae fundatur in titulo merè spiritali, vt ea quae datur concionatori, vel adiutori Episcopi aut Parochi.

Media est, quae fundatur in solo statu spiritali, non tamen in officio spiritali praestando; vt ea quae datur Clerico pauperi, vel Parocho seni, vt se sustentent; & quae datur causà resignationis vel litis componendae, haec duae postremae vocantur clericales, seu Ecclesiasticae pensiones, quia solis Ecclesiasticis dantur; prima verò laica, quia laicis.

DVBITATIO XXXVIII.

Quanam requirantur vt pensio Ecclesiastica possit obtineri.

²⁰³ Primò requiritur vt obtinens sit capax. vt autem sit capax, necesse est Primò, vt sit Clericus, ac proinde vt habeat primam tonsuram, vt

docet Gigas q. 22. quod intellige, si pensio referretur alicui tamquam Clerico: quia etsi ius expressum hac de re non sit, tamen ita seruat stylus Curiae Romanae, qui pro lege seruat, vt dicunt DD. Aetas autem ea sufficit, quae ad tonsuram, vt docet Gigas quaest. 13. Neque Concilium Tridentinum quidquam hac in re mutauit: etsi credam magis secundum mentem Concilij esse vt ad sit aetas necessaria beneficiis. Secundò, vt non sit illegitimus: hic enim sine dispensatione non est capax pensionum, vt nec beneficiorum; vt probat Gigas q. 16. neque Episcopus cum eo dispensare potest, nisi ad pensiones, quas ipse potest seruare. Tertiò, vt non sit excommunicatus; hic enim sicut aliorum priuilegiorum impetrandorum est incapax, ita etiam pensionum. Vnde is, cui pensio referatur, solet in litteris absolui ad cautelam, sicut in litteris prouisionis beneficiariae. Idem videtur dicendum de irregularitate; ita Nauarr. Consil. 35. de Homicidio. Emmanuel tamen Sa v. Homicidium n. 21. dicit, homicidam voluntarium, qui tamen maximè est irregularis, non esse incapacem pensionis. itaq; declaratum à Congregatione Concilij, neque id in editione Romana est correctum, vnde haec sententia est valde probabilis.

Secundò, Requiritur vt subsit *iusta causa*: qui enim sine iusta causa pensiones obtinent, non sunt tuti in conscientia, etiam si Pontifex cum eis dispensauerit; vt docet Toletus l. 5. c. 73. ex communi sententia Theologorum. Sicut qui accipit pecuniam ab aëonomo, quem scit malè dispensare res domini sui, non potest retinere; praesertim si nullum officium pro ea praestiterit. haec autem causa debet cedere in vilitatem Ecclesiae; vt propter aliquod ministerium temporale vel spirituale Ecclesiae exhibitum vel exhibendum, vel ad pauperem Clericum alendum, vel ad litem beneficiariam componendam, vel ad permutationem beneficiorum inaequalium faciendam.

Tertiò, Requiritur *potestas* in constituto seu seruante. haec autem est in Summo Pontifice, ad quem plenaria dispositio beneficiorum noscitur pertinere; vt habetur cap. 2. de praebendis, in 6. & Clement. 1. in fine, Vt lite pendente.

Sed dubium est, Vtrum Episcopus possit pensionem constituere?

Quidam docent, posse, si causa iusta subsit. Ita Gigas q. 6. qui pro hac sententia citat Oldradum, Felinum, Antonium de Butrio, Innocent. Imolam, Petrum Ancharanum, Decium & Cacchialupum. *Causa iusta* censetur, Primò, Si assignetur seni Parocho, non valenti amplius seruire, vt alatur. Secundò, Si causà transactionis in lite; vt patet cap. Nisi essent. 21. de praebendis, & cap. Audiui-mus. 3. de collusione detegenda. Tertiò, Si causà permutationis, ob inaequalitatem fructuum, cap. Ad quaestiones. 6. de rerum permutatione. vbi satis aperte id videtur concedi. ita docet Nauarr. Consil. 22. de Simonia n. 4. cum Anch. & Felino. Causà verò simplicis resignationis, Doctores Episcopo id non concedunt; nisi resignans esset senex, & ad praestandum officium ineptus, vel nisi alia rationalis causa interueniret. In his casibus non potest eam constituere, nisi ad vitam eius cui assignatur, vt docet Gigas ex Oldrado & Ancharano. Verum quidam dicunt, pensionum constitutionem per stylum Curiae referuari Summo Pontifici. Vnde Ordinarij non poterunt, nisi quatenus id eis priuilegio

Aetas.

Legitimus.

Non inno-
datus cen-
sura.

204

2. Causa
iusta.

3. Potestas.

An Episco-
pus pensio-
nem reser-
uet.

205

206

uilegio vel consuetudine est concessum. nam sty-
lus Curia ius facit: quod maximè in pensionibus
verum est, quarum ius vniuersum ferè cõstat con-
suetudine. Confirmatur, quia pensionum consti-
tutio est contra Ius commune, quo statuitur vt be-
neficia sine imminutione conferantur, Decretal.
lib. 3. titul. 12. Itaque continet in se dispensatio-
nem Iuris. at Episcopus, vt pote inferior, non po-
test dispensare in Iure, nisi quatenus id ei ipsum
Ius, vel consuetudo legitime præscripta, quæ instar
Iuris habeat, concedit. Idem confirmari potest Ex-
trauag. Ambrosia. de rebus Ecclesie non alienan-
dis. Nam constitutio pensionis non minùs est
alienatio quàm vel decennalis locatio, vel hypo-
thecatio: quia est alienatio rei immobilis, nempe
Iuris Ecclesie competentis, pars enim Iuris Eccle-
siae ad fructus alienatur. quod maximè locum ha-
bet in pensionibus perpetuis. Ius autem tale inter
immobilia censeri constat. Idem crediderim de
pensionibus vitalibus. quia non minùs inter im-
mobilia censeri debent, quàm redditus vitales, &
vius fructus. Adde, has pensiones plerumque an-
nexam habere aliorum bonorum obligationem,
quæ etiam illi Extrauag. repugnat. Requirit au-
tem ea consuetudo de qua diximus, vt legitime
præscripta censeri debeat, secundum communio-
nem sententiam DD. vel 40. annos cum titulo, vel
tempus immemorabile sine titulo. quia Ius com-
mune & Iuris præscriptio ei obstat, iuxta cap. 1. de
præscript. in 6.

Hæc tamen potissimum intellexerim de pen-
sionibus quæ primariò imponuntur ipsi beneficio,
ita vt simul cum beneficio tanquam onus an-
nexum transeant in successorem beneficij. Harum
enim constitutio merito solum Papæ referuatur, nec
Iure communi conceditur Episcopis: quia id ce-
deret in damnum successoris. Secùs fortè de illis
quæ primariò imponuntur ipsi personæ beneficia-
rij, & solum secundariò ipsi beneficio, nimirum
pro eo tempore quo ipsius fuerit, ita vt simulatque
ad alium translatum fuerit, onus pensionis extin-
guatur. Nam id in nullius cedit præiudicium, &
tampè grauis causa subest ita statuendi, & ipsi be-
neficiario expedit, qui etiam in talem pensionem
consentit. Et de tali pensione intelligendi Doctores
& Iura supra n. 205. allata.

Nec obstant Canones, quibus dicitur Beneficia
sine diminutione conferenda: quia tantum inten-
dant vetare, ne Episcopus vel Collator sibi partem
fructuum referuet, titulo in alium collato: & ne
ipsa beneficia diuidat in duo: vel ipsa primariò
oneret: vt patet ex locis citatis, & ex cap. Maioribus.

cap. Vacante. & cap. Cum causis, de præbendis. de-
nique ne sine graui causa pensiones etiam secun-
dariò imponantur. Si tamen talium pensionum
constitutio stylo Curia Pontifici esset referuata, il-
li standum.

Quartò, Debet esse moderata, ita vt beneficiario
relinquatur quantum satis est ad sustentationem;
præsertim si sit beneficium cum cura animarum.
Vnde inoleuit consuetudo vt non excedat tertiam
partem fructuum, teste Caccialupo, tract. de pen-
sionib. q. 7. & regulariter Legatis Apostolicis da-
tur potestas referuandi pensiones super fructibus
beneficiorum ex causa resignationis vsque ad ter-
tiam partem prouentuum; vt testatur Gigas q. 6.
& 9. potest tamen Pontifex maiorem constituere.

Quintò, Etsi beneficium, cui pensio imponi-
tur, sit Iuris patronatus laicorum; non tamen est
necessarius consensus patroni, vt quidam volunt:
quia id nullo Iure cauetur; & alius nullum sic ei
per impositionem pensionis præiudicium: patroni
enim non est percipere aliquos fructus, nisi in ne-
cessitate, quando ab Ecclesia deberet ali: quæ ne-
cessitas, cum non impendat, non est considerabilis:
sed tantum eius est præsentare instituendum;
quod ei per pensionem non adimitur. secus est in
permutatione & resignatione, quæ fit in fauorem,
& in vnione beneficiorum; in quibus suo Iure
priuari. vnde debet ordinariè eius consensus in-
teruenire. debet tamen in litteris pensionis fieri
mentio, & derogatio patronatus, si sit laicorum, vt
habet stylus Curia; teste Gigante quaest. 24. non
tamen si sit Ecclesiasticorum; vt tradunt DD. in
cap. Cum dilectus, de Iure patronatus. difficilius
enim Pontifex onerat beneficia patronatus laico-
rum, quàm Ecclesiasticorum.

Sextò, Pensionarius etsi Iure antiquo non tene-
batur ad aliquas preces, nunc tamen post constitu-
tionem Pij V. vbi ea est recepta, tenetur recitare
Officium B. Virginis; vt patet ex Bulla eiusdem.
quod si omiserit, non facit fructus suos; eodem
prorsus modo, quo beneficiarius horas Canonicas
omittens. vide Bullam eius apud Nauarrum c. 25.
num. 122.

Septimò, Pensio non est perpetua vt benefi-
cium, sed morte pensionarij extinguitur, sicut
vius fructus morte usufructuarij. Posset tamen
Pontifex efficere vt sit perpetua instar beneficij,
vtque de vno in alium transferatur. sed hoc ex ple-
nitudine potestatis, non ex natura & conditione
pensionis.

Vtrum pensio possit redimi, vel vendi, dicitur
capite sequenti dub. 22.

4. Mode-
rata.207
Consensus
patroni non
est necessa-
rius.208
Recitat
Horas bea-
tae Virginis.